

Advies voor de m.e.r.-beoordeling Ter Borch,
stadsproject Tynaarlo

1 juli 2003

1355-41

ISBN 90-421-1178-x
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan het College van Burgemeester en
Wethouders van Tynaarlo
Postbus 12
9470 AA ZUIDLAREN

uw kenmerk
ROV

uw brief
29 april 2003

ons kenmerk
1355-41/Pi-sr-me

onderwerp
Advies m.e.r.-beoordeling Ter Borch
(stadsproject)

doorkiesnummer
(030) 234 76 34

Utrecht,
1 juli 2003

Geacht College,

Met uw brief van 29 april 2003¹ verzocht u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.), hierna 'Commissie' genoemd, om u te adviseren over de m.e.r.-beoordeling voor het stadsproject Ter Borch gelegen op grondgebied van uw gemeente, alsmede voor wat betreft het transferium op grondgebied van de gemeente Groningen en de gemeente Noordenveld.

De gemeente Tynaarlo heeft het voornemen om met het project Ter Borch een aantal ontwikkelingen in gang te zetten die te kenschetsen zijn als een stadsproject, op grond van activiteit 11.2, onderdeel D van de bijlage bij het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage 1994, waarvoor een m.e.r.-beoordeling moet worden uitgevoerd op grond van artikel 7.4 annex 7.8b Wet milieubeheer. Deze ontwikkelingen houden in de bouw een woonwijk van maximaal 1.250 woningen met een oppervlakte van 105 hectare (bruto woongebied) op de woonlocatie Ter Borch, de aanleg van een bedrijvenlocatie – een zichtlocatie langs de A7 - van ongeveer 20 hectare (Kranenburg-Zuid) en een deel van een transferium met een oppervlakte van 10 hectare (transferium Hoogkerk). De totale oppervlakte van de voorgenomen activiteiten betreft ongeveer 135 hectare.

De Commissie beoordeelt of er sprake zou kunnen zijn van de noodzaak om een m.e.r.-procedure te doorlopen, mede op basis van de nota *Afwegen en Oordelen, Handreiking voor de m.e.r.-beoordelingsplicht* (ministerie van VROM, 1999). Uitgangspunt van de m.e.r.-beoordeling is het 'Nee, tenzij'-principe. Dat wil zeggen dat alleen een milieueffectrapport (MER) hoeft te worden opgesteld wanneer één of meer bijzondere omstandigheden die leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen aan de orde zijn.

De Commissie heeft gebruik gemaakt van de volgende informatie:

- Aanmeldingsnotitie en m.e.r.-beoordeling Ter Borch (18 april 2003);
- Het Plan van Aanpak m.e.r.-beoordelingsplicht Ter Borch (18 april 2003);

¹ Zie bijlage 1.

- Masterplan Ter Borch;
- Ontwikkelingsvisie Ter Borch;
- Regiovisie Groningen-Assen;
- Verkeersmodelberekeningen Ter Borch;
- Waterhuishouding Ter Borch, rapport Tauw BV Deventer;
- Een verkennend Archeologisch Onderzoek te Eelderwolde, Jelsma J.& Tulp C., rapport De Steekproef, archeologisch onderzoeks- en adviesbureau, Groningen;
- Rapport inzake het verkennend bodemkundig – hydrologisch onderzoek bestemmingsplan Ter Borch te Eelderwolde, rapport Oranjewoud, Heerenveen;
- Natuurontwikkeling Ter Borch, rapport H+N+S Landschapsarchitecten, Utrecht
- Mondelinge informatie zoals gegeven tijdens het locatiebezoek (19 juni 2003).

1. Informatie in de notitie m.e.r.-beoordeling

De hiervoor genoemde aangeleverde informatie over de beoogde activiteiten en de mogelijke milieugevolgen daarvan is compleet ten aanzien van alle aspecten die bij een dergelijk project beoordeeld dienen te worden, op onderdelen is er sprake onduidelijkheid, onvolledigheid, dan wel behoefte aan nuancering:

- de mogelijke toekomstige verdrogingseffecten als gevolg van de woonwijk en de gevolgen daarvan op het gelegen natuurgebied;
- cultuurhistorische aspecten (in casu de aandacht voor de vloeivelden);
- geen differentiatie in het plangebied in infiltratie- en (potentieel) kwelgebied;
- verstoring door licht en verkeer in het natuurgebied.

Hierna wordt op een aantal aspecten nader ingegaan.

2. Bijzondere omstandigheden, belangrijke nadelige milieugevolgen

Uit de aangeleverde informatie blijkt dat er sprake zal zijn van nadelige milieugevolgen als gevolg van alle voorgenomen activiteiten. Op grond van alle aangeleverde informatie alsmede hetgeen is besproken tijdens het locatiebezoek is de Commissie tot de conclusie gekomen dat er geen sprake zal zijn – op dit moment - van *belangrijke* nadelige milieugevolgen in het plangebied, omdat uitgaande van de actuele natuurwaarden (het gebied heeft nog een sterk agrarisch karakter) er slechts beperkte effecten zullen optreden. Met het beantwoorden van de vraag of er al dan niet sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen heeft tevens de beoordeling plaatsgevonden van het belangrijkste m.e.r.-beoordelingscriterium.

Het plangebied Ter Borch grenst aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waar in de toekomst de ontwikkeling van grondwater- en kwelafhankelijke natuur is gepland. In de toekomst zullen door de terreinbeheerder interne maatregelen getroffen worden ter vernatting van het gebied Peizer- en Eeldermeden.

De Commissie heeft geconstateerd dat van de ontwikkeling van Ter Borch (annex Kraneburg-Zuid en het transferium) in principe negatieve effecten op deze ontwikkeling binnen de EHS uitgaan, die als volgt kunnen worden aangeduid:

- Beïnvloeding van de waterhuishouding van de huidige en met name de te ontwikkelen natte natuur;
- Verstoring door licht en geluid van de actuele en potentiële faunistische waarden.

Hoewel in de voorstudies wordt gesteld dat van de nieuwe wijk geen of nauwelijks effecten uitgaan op de huidige en toekomstige waterhuishouding van de EHS, vindt de Commissie dat geen goede weergave van de concrete situatie. Immers, het huidige plangebied is ingericht als een polder met een peil van -163 cm NAP en is daardoor drainerend en verdrogend naar de belendende EHS, waar thans een peil van rond - 100 cm NAP is ingesteld. Het peil in de EHS zal in de toekomst vanwege de gewenste natuurontwikkeling worden verhoogd, terwijl in de plannen van Ter Borch, op enkele details na, het huidige lage peil gehandhaafd blijft. Dat betekent dat het verdrogend effect in de toekomst groter zal worden indien geen extra maatregelen worden getroffen.

De hydrologische voorstudie heeft slechts de effecten vastgesteld van beperkte hydrologische veranderingen bij verschillende inrichtingsalternatieven en de effecten van de geplande vernatting binnen de EHS op Ter Borch zelf. Hierbij is de nulsituatie – de bestaande toestand – als referentie gebruikt. In de studie ontbreekt evenwel een beschrijving van de verdroging in de nulsituatie. Ook de aard van de werkzame hydrologische systemen, zowel in het plangebied als in de belendende EHS, is niet beschreven. Zo wordt onvoldoende inzicht gegeven of deze systemen grondwater, kwelwater of oppervlakte water gevoed zijn en, indien sprake is van kwel, of het kwelwater van regionale of lokale herkomst is. Door beide leemtes kan in beperkte mate de omvang en aard van de verdroging worden ingeschat en in welke mate en door welke maatregelen ze mitigeerbaar zijn.

De Commissie beveelt derhalve aan deze leemte in kennis nader in te vullen. Naar haar inschatting kan dat met een eenvoudige kwalitatieve ecohydrologische methode. De gegevens zijn naar verwachting daarvoor voldoende voorhanden.

De Commissie beveelt bovendien aan bij de inrichting van Ter Borch – meer dan nu in de planuitwerking het geval is – te zoeken naar mitigatie. Bij de hydrologie kan men daarbij denken aan:

- Zo weinig mogelijk aantasting van het huidige reliëf.
- Instellen van een zo hoog mogelijke (grond) waterstand in de wijk in combinatie met kruipruimteloos bouwen en aanleg van een (weg)infrastructuur met een minimaal drainerende werking. Het reliëf in de wijk dient daarbij sturend te zijn voor het in te stellen grondwaterstandverloop. De betekenis waarschijnlijk dat niet kan worden volstaan met het instellen van één peil, maar dat juist een gedifferentieerd peil binnen de wijk noodzakelijk is.

De Commissie beveelt tevens aan bij de verdere uitwerking van het plan rekening te houden met licht als gevolg van bewoning en verkeer, dat kan uitstralen naar het natuurgebied. Hetzelfde geldt voor de uitstraling van het verkeerslawaai, in het bijzonder daar waar de (doorgaande) weginfrastructuur nabij het natuurgebied wordt gelokaliseerd. In die situatie is het ook mogelijk om woningen op die plaats te plannen, die als geluidwerende buffer tussen de weg en het natuurgebied kunnen dienen.

Ook voor de te verwachten versturende effecten op de fauna zijn mitigerende maatregelen, dan wel aanpassingen in de inrichting van de wijk denkbaar.

Al met al is de Commissie op grond van de aangeleverde schriftelijke informatie, alsmede de mondelinge informatie zoals gegeven tijdens het locatiebezoek, tot de conclusie gekomen dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden, zoals genoemd in artikel 7.8b, vierde lid (kenmerken van de activiteit; de plaats waar de activiteit wordt verricht; de samenhang met andere activiteiten ter plaatse; de kenmerken van die gevolgen) van de Wet milieubeheer.

In het bijzonder de plaats van de activiteit, nabij gevoelige gebieden², is door de Commissie zorgvuldig beoordeeld, ook omdat uit de jurisprudentie blijkt dat dit een aspect is waarbij goed beoordeeld moet worden of dat bijzondere omstandigheden oplevert. Door de voorgenomen activiteiten zal er sprake zijn van nadelige gevolgen voor het naastgelegen natuurgebied (Peizer- en Eeldermeden). Maar de optredende externe werking zal niet leiden tot aanzienlijke nadelige gevolgen voor de huidige kwaliteiten van dat natuurgebied. De in dat gebied momenteel voorkomende vogelsoorten, waaronder bijvoorbeeld de Kwartel en de Kwartelkoning, zullen hinder ondervinden van al deze activiteiten, maar het valt niet te verwachten dat dit tot aanzienlijke nadelige gevolgen voor de populaties zal leiden. Voor de toekomstige ontwikkeling van de Peizer- en Eeldermeden zullen wel nadelige gevolgen ontstaan. Afhankelijk van de gekozen inrichting en vooral het waterbeheer kan er sprake zijn van negatieve beïnvloeding.

3. Oordeel

De Commissie is op grond van alle informatie (schriftelijk en mondeling) van mening dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden die kunnen leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen. Er is volgens de Commissie geen noodzaak om een MER te laten maken.

De Commissie hoopt met dit advies een bruikbare bijdrage te hebben geleverd aan uw besluitvorming in het kader van de m.e.r.-beoordeling. Wij stellen het op prijs wanneer u ons informeert over de inhoud van uw uiteindelijke besluit.

Hoogachtend,

drs. J.G.M. van Rhijn,
voorzitter werkgroep
m.e.r.-beoordeling Ter Borch
(stadsproject)

² Zie ook de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, inzake een m.e.r.-beoordelingsproject nabij het Dollard-gebied (ABRvS 13 juli 1999; JM 1999/119 (m.nt. Pieters).